



TĖVŲ ĮSITRAUKIMAS Į IKIMOKYKLINĖS UGDYMO ĮSTAIGOS VEIKLĄ: TĖVŲ NUOMONĖ

Skaistė Koviienė
Šiaulių universitetas, Lietuva

Santrauka

Tėvų įsitraukimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą teigiamai veikia vaikų mokymosi pasiekimus, psichinę sveikatą, socialinius santykius su aplinkiniais, padeda pedagogams efektyviau spręsti iškilančias ugdymo problemas. Šio tyrimo tikslas – atskleisti tėvų įsitraukimo galimybes ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje. Tyrime nagrinėti tėvų dalyvavimo ugdymo įstaigos veikloje lygmenys, tėvų įsitraukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą priežastys bei tėvų pagalbos pedagogams ugdymo procese būdai. Atskleistos tėvų bendravimo tarpusavyje formos ir tėvų tarpusavio bendradarbiavimo prasme. Tyrimui buvo taikytas standartizuotas interviu (empirinio tyrimo duomenims surinkti) ir turinio (content) analizė (empirinių duomenų analizė). Tyrime dalyvavo ikimokyklines įstaigas lankančių vaikų tėvai. Gauti rezultatai leido padaryti konkrečias išvadas apie tėvų įsitraukimo galimybes ikimokyklinėse ugdymo įstaigose.

Raktiniai žodžiai: *tėvų įsitraukimas, pedagogų ir tėvų bendradarbiavimas, tėvų tarpusavio bendradarbiavimas, ikimokyklinė ugdymo įstaiga.*

Įvadas

Šeima yra pirmoji socialinė grupė, su kuria vaikas labai glaudžiai susijęs, o tėvai yra pirmieji vaiko ugdytojai, atsakantys už vaiko augimą, auklėjimą, bei lavinimą. Šeimos įtaką vaiko asmenybės vystymuisi nagrinėjo užsienio ir Lietuvos tyrėjai (Gray, 2001; Kviesskienė, 2005; Siegler, R., DeLoache, J., & Eisenberg, N., 2011; Burvytė, 2013 ir kt.). Tėvų elgesys vaiko pirmuosius penkerius metus yra svarbus jo akademinų ir socialinių įgūdžių plėtrai (Quality Matters in Early Childhood Education and Care: United Kingdom (England), 2012). Tačiau nuo to laiko, kai vaikas pradeda lankyti ugdymo instituciją, šiuo atveju ikimokyklinio ugdymo įstaigą, jo ugdymo procese tampa reikšmingos abi: tiek šeima, tiek ugdymo institucija. Ugdymo institucija ir šeima tampa dviem nuolat sąveikaujančiomis bei viena kitą papildančiomis institucijomis, leidžiančiomis sėkmingai įgyvendinti ugdymo tikslus. Glaudus ryšys tarp šeimos ir ugdymo įstaigos duoda teigiamų pokyčių vaiko ugdyme, asmenybės formavime.

Tėvų ir ugdymo institucijos bendradarbiavimo, į(si)traukimo į vaikų ugdymą naudą plačiai nagrinėjo Bagdonas A., P. Jucevičienė (2002), J. L. Epstein (2001, 2007), E. M. Pomerantz, E. M. Moorman (2007), M. R. Warren, S. Hong, C. L. Rubin, P. Sychitkohong (2010), A. Valantinas, G. Čiuladienė (2012), T. Ch. Iruonagbe, I. A. Chiazor, A. Foluke (2013) ir kt. Minėtieji tyrėjai padarė išvadą, kad tėvų įsitraukimas į vaikų ugdymą teigiamai veikia ne tik vaikų ugdymosi pasiekimus, psichinę sveikatą, socialinius santykius su aplinkiniais, bet ir vaikų ateities perspektyvą – *asmenybiniu lygiu* atveria platesnes aukštojo mokslo siekimo, profesinės karjeros, geresnės gyvenimo kokybės siekimo galimybes, o *visuomenės lygmeniu* užtikrina gerus mokymosi įgūdžius, mokymosi kompetencijas įvairiose srityse bei sėkmingą visuomenės funkcionavimą. Vaikai geriau jaučiasi emociškai: išmoksta pozityviai reaguoti į savo pasiekimus, darosi atsparesni neigiamam nesėkmių ugdymo institucijoje

poveikiui, laisviau bendrauja su bendraamžiais. Formuojasi teigiama ir saugi vaikų savijauta darželyje, gerėja vaikų savivertė, jausmų valdymo įgūdžiai. Tėvų dėmesingas įsitraukimas į vaikų ugdymą kuria saugius tarpusavio santykius. Gerėjantys ugdymosi pasiekimai sudaro sąlygas lyderiauti bendraamžių grupėje, skatina teigiamus santykius su bendraamžiais ugdymo institucijoje. Gerėja elgesys, mažėja elgesio problemų grupėje.

Lietuvoje tėvų įsitraukimo į ugdymo procesą svarba akcentuojama Lietuvos švietimo sistemą reglamentuojančiuose norminiuose aktuose: *Valstybinėje švietimo strategijoje* (2013–2022 m.), *Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme* (2011 m.). *Valstybinės švietimo strategijos* 2013–2022 metų nuostatuose pabrėžiama, kad menkai bendradarbiaujama į mokyklų bendruomenes įtraukiant mokinius, tėvus, socialinius partnerius, nepasikliaujama iš visuomenės kylančiu užsakymu, daugiau orientuojamasi į aukštesnės vadovybės pavedimus (16.1. dalis). *Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme švietimas* apibūdinamas kaip ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklų visuma.

Visgi tarptautiniai tyrimai (PISA) rodo, kad lietuviai – vieni mažiausiai į vaikų ugdymą įsitraukiančių tėvų Europoje. Lietuvą lenkia ne tik Skandinavijos, Vakarų Europos šalys, bet ir kaimyninės – Latvija, Estija ir Lenkija. Tėvai neretai ne tik neskiria pakankamai dėmesio savo atžaloms, bet kartais net nesuvokia, kokią įtaką jie daro vaiko mokslo pasiekimams, asmenybės ugdymui.

Tėvų įsitraukimas, gali būti apibrėžiamas kaip tėvų dalyvavimo ugdymo institucijos veikloje politikos nustatymas, tėvų konsultavimas, tėvų savanorystė ugdymo įstaigoje, tėvų požiūris į ugdymo įstaigą, pagalba pedagogams, ugdymo tęstinumas namuose ir pan. (Dor, 2012; Epstein, 2008).

Tėvų įtraukimas į ugdymo procesą galimas tiek per namuose vykstančias veiklas, tiek per dalyvavimą ugdymo įstaigos veiklose. Matydamas tėvų ir ugdymo įstaigos sąsajas, vaikas supras, kad ugdymas(is) yra integrali jo gyvenimo dalis, kad namai ir ugdymo įstaiga papildo viena kitą, o nėra atskiri segmentai (Tėvų į(si)traukimas į mokinių ugdymą, 2012). Didesnis aktyvumas į ugdymosi veiklų kūrimą namuose padeda siekti ne tik veiksmingo vaiko ugdymosi tęstinumo bei didesnės tėvų ir vaikų tarpusavio sąveikos, bet ir reikšmingos abipusės patirties įgijimo (Quality Matters in Early Childhood Education and Care: United Kingdom (England), 2012).

Anot J. L. Epstein (2008), pedagogų su tėvais bendravimas suaktyvėja tik atsiradus vaikų elgesio problemoms, suprastėjus ugdymosi pasiekimams. Švietimo politikos tėvų įtraukimo klausimais, negatyvus pedagogų ar tėvų požiūris į bendradarbiavimą taip pat neigiamai veikia tėvų įsitraukimo į ugdymo įstaigos veiklą galimybes (Baum & Swick, 2008; Warren, M. R., Hong, S., Rubin, C. L., Sychitkokhong, P., 2010; Dor, 2012; Valantinas, Čiuladienė, 2013 ir kt.), todėl itin svarbu sukurti aiškią pedagogų ir tėvų bei tėvų tarpusavio komunikaciją arba, kitais žodžiais tariant, tarpusavio santykius, įgalinti įvairiakryptį bendradarbiavimą.

Apibendrinant galima teigti, kad tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą galimybės įvairiais aspektais plačiai nagrinėtos Lietuvos ir užsienio mokslininkų darbuose. Tačiau pasigendama tėvų įsitraukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą tyrimų.

Tyrimo **objektas** – tėvų įsitraukimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą.

Tyrimo **tikslas** – atskleisti tėvų įsitraukimo galimybes ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje.



Esminiai tyrimo klausimai:

1. Kaip tėvai įsitraukia į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą?
2. Kaip tėvai vertina bendravimą tarpusavyje?

Tyrimo metodologija

Bendra tyrimo charakteristika

Taikyti tyrimo **metodai** – mokslinės informacijos šaltinių turinio analizė (teoriniam kontekstui atkleisti), standartizuotas interviu (empirinio tyrimo duomenims surinkti) ir turinio (content) analizė (empirinių duomenų analizė).

Empiriniam tyrimui atlikti buvo pasirinktas kokybinio tyrimo metodas – struktūruotasis interviu (struktūruotas atvirų klausimų interviu), kai iš anksto numatyti interviu klausimai, jų tvarka (Bitinas, Rupšienė, Žydžiūnaitė, 2008; Creswell, 2014; Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Taikytu interviu metodu siekta išsiaiškinti informantų požiūrį į tėvų į(si)traukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą galimybes.

Tyrimas grindžiamas humanizmo nuostatomis, kai švietimas yra paremtas partnerystės aspektais, demokratiniu stiliumi, žmogiškaisiais santykiais, aktualizuojamas ugdymo įstaigos ryšys su socialine aplinka, demokratinės bendruomenės kūrimas (Maslow 2006; Rogers, 1983). Taip pat konstruktyvizmo nuostatomis, kada nuo elementaraus tėvų informavimo apie vaikų ugdymą, žinių perteikimo metodo pereinama prie aktyvaus tėvų švietimo. Bendruomenės institucijos tarpusavyje bendradarbiaudamos sprendžia vaikų socialines problemas (Berger, Luckmann, 1999).

Tyrimo imtis

Kokybinio tyrimo imtį sudarė 8 tyrime sutikusių dalyvauti informantų – ikimokyklinės įstaigas lankančių vaikų tėvai. Tyrime dalyvavusiųjų informantų amžiaus vidurkis – 35 metai, visos moterys, įgijusios aukštąjį išsilavinimą. Tyrimo imtis – patogioji netikimybinė.

Tyrimo instrumentas ir procedūra

Struktūruoto interviu metu informantams buvo pateikta 7 klausimai. Interviu klausimai buvo parengti remiantis Lietuvos ir užsienio mokslininkų (Iruonagbe, Chiazor, Foluke, 2013; Valantino, Čiuladienės, 2012; Hornby, Lafaele, 2011; Epstein, 2001) teorinėmis įžvalgomis apie tėvų įsitraukimą į ikimokyklinės ugdymo institucijos veiklas lemiančius veiksnius.

Atliekant tyrimą, buvo laikomasi tyrimo etikos principų: prieš pradėdant interviu, iš visų informantų gauti žodiniai sutikimai interviu įrašyti į diktofoną. Visi tyrimo dalyviai buvo informuoti apie tyrimo tikslą, konfidencialumą bei anonimiškumą. Stengtasi su informantu užmegzti glaudų ryšį ir jį palaikyti visos sesijos metu. Klausimai pateikti aiškiai, vienu metu užduodant tik vieną atvirojo tipo klausimą, laikantis nuoseklios klausimų sekos (Creswell, 2014; Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Tyrimų atlikimo, duomenų analizės bei tyrimo rezultatų skelbimo metu vadovautasi mokslinės etikos reikalavimais.

Tyrimas buvo vykdomas 2017 m. sausio mėnesį.

Tyrimo rezultatai nėra reprezentatyvūs, tačiau padeda pastebėti tam tikras aktualias tendencijas.

Duomenų analizė

Interviu su ikimokyklinės ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvais metu gauta medžiaga analizuota nuosekliai, indukciniu būdu išskiriant prasminius vienetus, juos formuluojant į subkategorijas, vėliau jungiant į kategorijas, kurios iliustruotos citatomis iš interviu protokolų. Kategorija – teiginys, apimantis grupę subkategorijų (trumpų teiginių), kurias sieja bendras turinys, teksto prasmė (Bitinas, Rupšienė, Žydzūnaitė, 2008).

Tyrimo rezultatai

Empirinio tyrimo metu buvo siekiama išanalizuoti, kaip vyksta tėvų įtraukimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą. Informantų atsakymai leido atskleisti tėvų įsitraukimą į ikimokyklinės ugdymo institucijos veiklas lemiančius veiksnius: tėvų dalyvavimo ugdymo įstaigos veikloje priežastis ir lygmenis, tėvų tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą. Tyrimo metu išryškėjo tėvų pagalbos pedagogui galimybės.

Siekiant išsiaiškinti tėvų dalyvavimo ikimokyklinėje ugdymo institucijoje lygmenis, tėvų buvo klausta, *kaip Jūs dalyvaujate darželio veikloje*. Duomenys pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Tėvų dalyvavimo ikimokyklinės ugdymo įstaigos veikloje lygmenys.

Kategorija	Subkategorija	Ištraukos iš interviu protokolo	N
Dalyvavimas pakvietus pedagogams	Ateina į susirinkimus	„Kai vyksta susirinkimai, stengiuosi nepraleisti“; „Dalyvauju tėvų susirinkimuose...“; „Būna tie rytiniai pokalbiai, susirinkimai“.	3
	Ateina į renginius	„...buvo apklausa pačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos administracijos apie tai, ką Jūs matytumėt ir siūlytumėt keisti pačioje įstaigoje. Tai per apklausą taip, dalyvavau...“; „Kai yra kokias šventes, renginys – visada“; „Dalyvauju renginiuose, jeigu nedirbu...“; „Dalyvauju renginiuose, kuriuos jie organizuoja, dalyvauju tėvų susirinkimuose...“.	4



Savanoriškas įsitraukimas į vaikų ugdymą	Tėvų pagalba pedagogui	„Dabar ėjom fotografuotis, kaip mama ėjau auklėtojai padėti apsirengti vaikus“; „...esu suorganizavusi ekskursiją, tarkim, į universiteto Gamtos muziejų...“; „...turiu galimybę, tarkim, gauti juodraščių, juodraščių popierių...“.	3
	Tėvų dalyvavimas savivaldoje	„jeigu būna kažkokie susirinkimai darželio Tarybos, tai taip į tą veiklą įsitraukiam“; „...priklausau tėvų tarybai darželio“; „Kol priklausiau tėvų aktyvui, tai ir aktyvo susirinkimuose“.	3
	Domisi vaiko pasiekimais	„...tai yra daugiau domėjimasis tikrai vaiko pasiekimais tos dienos, ar ten, sakykim, kažkokio kito laiko tarpo“.	1

Analizuojant, kokiais būdais tėvai įsitraukia į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą, išskirtos dvi kategorijos: tėvų dalyvavimas pakvietus pedagogams ir Savanoriškas įsitraukimas į vaikų ugdymą. Dalis informantų (N=7) į ugdymo įstaigą ateina tik pakviesti pedagogo, kai organizuojami renginiai vaikams arba kviečiami tėvų susirinkimai. Tai rodo tėvų pasyvumą, nenorą bendradarbiauti su ugdymo įstaiga, kurią lanko jų vaikas.

Interviu dalyviai nurodo, kad įsitraukia į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą teikdami pagalbą pedagogui ugdymo organizavimo ar materialinių priemonių klausimais, dalyvaudami tėvų savivaldoje ar tiesiog domėdamiesi savo vaikų pasiekimais.

Informantų buvo teiraujama, kaip dažnai jie lankosi ugdymo įstaigoje, kurią lanko jų vaikas. Paaikškėjo, kad didžioji dalis interviu dalyvių (N=7) ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje lankosi kasdien, ar bent jau kelis kartus per savaitę: „... kai reikia nuvesti arba parvesti“; „...pasiimdama arba nuveddama vaiką visada pasiteirauju, kaip jam sekasi“; „jeigu kalbėti apie lankymąsi – atvedimą į ikimokyklinę įstaigą“. Tik vienas interviu dalyvis akcentavo retesnius apsilankymus ugdymo įstaigoje: „Lankausi visuose iš esmės renginiuose, bet daugiau orientuojuosi į tuos, kuriuose yra teikiama informacija apie vaiką toje grupėje, jo lavinimosi, ugdymosi dalykus“.

Interviu dalyvių buvo teiraujama, kaip dažnai tėvai įsitraukia į ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje vykdomas veiklas. Dauguma interviu dalyvių akcentavo ne įsitraukimą bet vėlgi tik lankymąsi ugdymo įstaigoje: „...kur dabar einame į naująjį darželį, per pusę metų, tai renginių buvo keturi. Ir susirinkimų – du“; „Tėvų susirinkimai, sakyčiau, matyt, iki 3 kartų per metus ir apie porą kartų - kartą du – per metus tėvų Tarybos susitikimas“.

Siekiant išsiaiškinti tėvų dalyvavimo ikimokyklinės ugdymo įstaigos veikloje priežastis, buvo klausima, kas Jus skatina dalyvauti darželio veikloje. Interviu duomenys pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Tėvų įsitraukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklas priežastys.

Kategorija	Subkategorija	Ištraukos iš interviu protokolo	N
Galimybė įsitraukti į ugdymo įstaigos veiklą	Noras padėti pedagogui	„...gali pasiūlyti kažką nuo savęs, tarkim, ką aš galiu duoti darželiui: galėčiau pedagogams kažkokią paskaitą pravesti, ten su kitais tėvais pasikalbėti“; „Žinau, kaip auklėtojai sunku įtraukti tėvelius į tą visą veiklą, į tą bendravimą...“.	2
	Galimybė daryti įtaką	„...gali daryt įtaką tam tikrą darželio visai veiklai“; „Gali labiau prisiliesti, kur lėšos, tarkim, yra išleidžiamos darželio...“.	1
Galimybė įsitraukti į vaiko ugdymą	Domėjimasis vaiko psichologine savijauta	„...kad vaikas nepasijustų ta prasme vienišas“; „...kad ir vaiko pati savijauta, psichologinė būsena, tarkim, būtų gera“; „Man rūpi, kaip jaučiasi ten mano vaikas ir kokios ten sąlygos...“; „...bendravimas su vaiku, kad pabūt su juo tą dieną, pajaut, ką jis jaučia“; „Sužinoti, kaip sekasi mano vaikui, pamatyti, kaip jis bendrauja su kitais vaikais. Pastebėti jo asmenines savybes, tokias kaip per renginius: kiek jis yra drąsus, kiek jis yra aktyvus išbandyti kažką, ką siūlo renginys, kaip jis reaguoja į masę žmonių, kuri susirenka į renginį“.	5
	Domėjimasis vaiko pasiekimais	„...pačiai yra įdomu“; „Tai pamatyti... <...> pažiūrėti, kiek išmokęs“; „...dėl vaiko eini pasižiūrėti, kaip viskas vyksta“; „...kokios problemos, kokie privalumai“.	4
	Domėjimasis vaikų ugdymo kokybe	„...pagrindinis prioritetas būtų ugdomosios veiklos kokybė...“; „...infrastruktūros vėl gi gerovė...“; „...paties ugdymosi rezultatas motyvuoja dar irgi dalyvauti tose veiklose“; „Noras žinoti, kaip vyksta ugdymo procesas: ką jie mokosi, ką naudoja, kokias priemones, kokius žaidimus, kokias veiklas auklėtoja organizuoja“.	4



Remiantis tyrimo duomenimis išskirtos dvi tėvų įsitraukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą priežastys: galimybė įsitraukti į ugdymo įstaigos veiklą bei galimybė įsitraukti į vaiko ugdymą.

Interviu dalyviai akcentavo, kad jiems įdomu, ne tik kas vyksta ugdymo įstaigoje, kaip panaudojamos lėšos: „Gali labiau prisiliesti, kur lėšos, tarkim, yra išleidžiamos darželio...“, bet ir galimybę daryti įtaką visai darželio veiklai. Informantai mano, kad ir patys galėtų padėti pedagogui: „...gali pasiūlyti kažką nuo savęs, tarkim, ką aš galiu duoti darželiui: galėčiau pedagogams kažkokią paskaitą pravesti, ten su kitais tėvais pasikalbėti“.

Labiausiai informantai išreiškė interesą įsitraukti į vaikų ugdymą: domėjimąsi vaiko psichologine savijauta ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje, domėjimąsi vaiko pasiekimais bei vaikų ugdymo kokybe.

Interviu dalyviai, akcentavusieji galimybę įsitraukti į vaiko ugdymą, pabrėžė vaiko psichologinės savijautos ugdymo įstaigoje (N=5): „...kad ir vaiko pati savijauta, psichologinė būseną, tarkim, būtų gera“; „Man rūpi, kaip jaučiasi ten mano vaikas ir kokios ten sąlygos...“.

Siekiant atskleisti, kokiais būdais tėvai gali padėti pedagogams ugdymo procese, interviu dalyvių buvo klausama ką Jūs pats galite pasiūlyti grupės pedagogams, kad ugdymas būtų efektyvesnis. Duomenys pateikiami 3 lentelėje.

3 lentelė. Tėvų pagalbos pedagogams ugdymo procese būdai.

Kategorija	Subkategorija	Ištraukos iš interviu protokolo	N
Tėvai nori būti įtraukiami pedagogo	Bendradarbiavimo formų įvairovė	<p>„...tai dažniau turbūt bendrauti su tėvais būtent vaikų ugdymo klausimais...“;</p> <p>„diskusijos, mokymai gal, seminarai arba kažkas tai tokio, arba pačios dalyvavimas kažkokiose tai veiklose, susijusiose su ta kryptim“.</p> <p>„Greičiausiai galėtų būti grupės susirinkimai ne bendri, bet grupės dažniau ir galėtumėm tam tikras problemas aptarti visi kartu“;</p> <p>„Daugiau ir dažniau tėvelių pagalbos, kad, nes grupėj daug vaikų, vienom pedagogėm tikrai sunku yra...“;</p> <p>„...aš pati galėčiau pakalbėt su tėvais, minimali kažkokia ten paskaita, su kokiomis problemoms mes susiduriame...“.</p>	5
	Tėvų informavimas	<p>„...yra tėvų, kurie nepaklausia, tai jie ir nežino, nei ką ten tie vaikai tam daržely veikia, nei kodėl jie ten kažką veikia“;</p> <p>„Norėtus greičiausiai apie vaiką na tokio individualaus aptarimo, apie vaiką norėtusi dažniau“.</p>	2

Tėvai įsitraukia į ugdymą patys	Materialinė pagalba	<i>„Pasiūlyti padėti įsigyti kažkokių konkrečių priemonių, žaidimų, kokių jiems trūksta“.</i>	1
	Naujos ugdymo galimybės	<i>„Aš jau pasiūliau pagal naują programą dirbti. Kimochis“;</i> <i>„...labiau ir stipriau individualizuoti tam tikras veiklas, užduotis...“;</i> <i>„...norėtusi labai aiškios strategijos pačios ikimokyklinės ugdymo įstaigos, kokia linkme jinai eina“;</i> <i>„...gali būti gal netgi ir ugdomosios veiklos su vaikais, tarkim, grupėj dalyvaujant, prisidedant ir padedant auklėtojai“.</i>	4
Niekio nesiūlytų		<i>„...pedagogai, tai jie yra labai užimti ir apkrauti. Ir manau, kiek jie padaro dabar, tai yra pakankamai“;</i> <i>„Net nėra ką pasiūlyti, nes auklėtoja tikrai labai vaikus visur pastoviai ir išsiveda...“;</i> <i>„Net nežinau, nežinau. Sunku kažką tai taip pasiūlyti“.</i>	3

Išanalizavus tyrimo duomenis paaiškėjo, kad interviu dalyviai pasigenda įvairesnių bendradarbiavimo su tėvais ir tėvų informavimo formų: *„diskusijos, mokymai gal, seminarai arba kažkas tai tokio, arba pačios dalyvavimas kažkokiose tai veiklose, susijusiose su ta kryptim“*; *„Greičiausiai galėtų būti grupės susirinkimai ne bendri, bet grupės dažniau ir galėtumėm tam tikras problemas aptarti visi kartu“*. Akcentuojamas tėvų įtraukimas į ugdymo procesą – kaip pagalba pedagogui: *„Daigiau ir dažniau tėvelių pagalbos, kad, nes grupėj daug vaikų, vienom pedagogėm tikrai sunku yra...“*.

Interviu dalyviai kaip tėvų pagalboms pedagogams ugdymo procese būdą, akcentuoja tėvų įsitraukimą į ugdymą. Anot informantų, tėvai galėtų ne tik padėti pedagogams įsigyti materialinių priemonių (žaidimų), bet ir pasiūlyti naujų ugdymo galimybių: *„Aš jau pasiūliau pagal naują programą dirbti. Kimochis“*; *„...gali būti gal netgi ir ugdomosios veiklos su vaikais, tarkim, grupėj dalyvaujant, prisidedant ir padedant auklėtojai“*.

Informantai pasigenda aiškios ikimokyklinės ugdymo įstaigos strategijos: *„...kokia linkme jinai eina“*.

Interviu dalyviai (N=3) išreiškė poziciją, kad jie vertina pedagogų darbą ir daugiau nieko konkretaus ugdymo procesui nesiūlytų: *„...pedagogai, tai jie yra labai užimti ir apkrauti. Ir manau, kiek jie padaro dabar, tai yra pakankamai“*.

Siekiant išsiaiškinti, kokiomis formomis tėvai bendrauja tarpusavyje, buvo klausama *kaip Jūs bendraujate su vaiko grupės draugų tėvais*. Informantų nurodytos formos suskirstytos į dvi kategorijas: naudojamos informacinės technologijos bei tiesioginis bendravimas. Tyrimo duomenys pateikiami 4 lentelėje.



4 lentelė. Tėvų tarpusavio bendravimo formos.

Kategorija	Subkategorija	Ištraukos iš interviu protokolo	N
Informacinės komunikacinės technologijos	Socialiniai tinklapiai	<p>„...turim susikūrę Facebook grupę uždarą ir tiesiog jeigu kažkas turim kažkokios informacijos, tai pasidalinam...“;</p> <p>„Bendraujame. Mes turime Facebook`o grupelę. Tai kokie būna ten, ko nors reikia... ten tiesiog būna grupelėje surašyta...“;</p> <p>„...turim Facebook`ą, jeigu ten kažkokia svarbi informacija, tai... Bendra grupės ta informacija, ne šiaip, ką veiki...“;</p> <p>„Mes turime Facebook grupę – ten susirašom svarbiausius dalykus“;</p> <p>„...turim bendrą puslapį Facebook`e, kur aptariam. Ten skelbimai, ir auklėtojas talpina skelbimus. Erdvėj toj susirašinėjam...“;</p> <p>„Internetu, jeigu susitinkam, apkalbam, tarkim, jeigu kažkokios tai problemos, ar taip informaciją kažkokią tai...“</p>	6
	Pokalbiai telefonas	<p>„...dar su kai kurių vaikų tėvais dažnai bendraujam ir telefonu, pasikalbam, kaip jiems ten sekasi, ar susipyko, susitaikė, dėl ko susipyko, kokios problemos ten tam daržely kyla ir t. t.“;</p> <p>„Asmeninēm žinutēm susirašom“.</p>	2
Tiesioginis bendravimas	Pasidalijimas aktualia informacija	„Tai dalinomės, nuotraukas dėjom, rinkomės, kieno variantas geriausiai, ir iš antrinių žaliavų ten darėm...“.	1
	Problemų identifikavimas	„...sprendžiam bendras grupės problemas“.	1
	Bendrų sprendimų priėmimas	„...kada būna susirinkimai ir tuo metu sprendžiam, vat tuo metu priimam kažkokius bendrus sprendimus“.	1
	Formalus	„...tik per tėvų susirinkimus, kiek matai, kaip jie atrodo, kada vaikų ateina pasiimti. Laba diena ir viso gero...“.	1

Dažniausiai buvo minimas bendravimas informacinių komunikacinių technologijų pagalba – informacijos perdavimas socialiniuose tinklapiuose sukurtose grupėse ir telefonu. Į bendravimą socialiniuose tinklapiuose tėvai įtraukia ir pedagogus.

Tiesioginio bendravimo būdu tėvai sprendžia problemas, priima sprendimus. Tačiau kartais toks bendravimas vyksta tik formaliai: „...tik per tėvų susirinkimus, kiek matai, kaip jie atrodo, kada vaikų ateina pasiimti. Laba diena ir viso gero...“.

Galima daryti prielaidą, kad tėvai dažniau (N=8) renkasi bendravimui informacines technologijas dėl laiko stokos, priemonių naudojimo patogumo.

Siekiant atskleisti tėvų tarpusavio bendravimo naudingumą, informantų buvo klausama *kuo naudingas bendravimas su vaiko grupės tėvais ugdant savo vaiką*. Interviu dalyvių atsakymai buvo apibendrinti viena kategorija – konstruktyvus bendravimas (žr. 5 lentelė).

5 lentelė. Tėvų tarpusavio bendravimo prasmė.

Kategorija	Subkategorija	Ištraukos iš interviu protokolo	N
Konstruktyvus bendravimas	Dalijimasis problemomis ir jų sprendimas	<p>„...pasitikrinu ir suprantu, kad ne mano vienos vaikui tos problemos kyla, jos kyla ir kitiems vaikams“;</p> <p>„Jeigu juntam, kad tenai grupėj daugiau problemų, daugiau vaikų tai tada tėvų kompanija susiburiam – nueinam pas auklėtoją, šnekamės“;</p> <p>„Tiesiog tu gali palyginti, kiek tos problemos, kurias tu pajauti, yra realios. <...> Tai yra tiesiog informacijos patikrinimui“;</p> <p>„Ir tiesiog mes tada bendraudami kalbamės: o kaip tu tą problemą sprendi“.</p>	4
	Pasidalijimas informacija, požiūriu ir patirtimi	<p>„Pasidalinimas informacija. Kiti tėvai kai kurios informacijos net nežino. O bendraudami vieni su kitais mes ja tiesiog pasidalinam“;</p> <p>„Daugiau tai būtų su ugdymu šeimoj susiję“;</p> <p>„Klausimams iškilus, labai gerai, kad va yra kažkieno paklausti, kad kažkas patartų“;</p> <p>„...galėtum pasimatuot, kiek kitų tėvų to paties amžiaus vaikai moka, kiek tavo moka“;</p> <p>„Pasikalbam apie savo vaikus kažkaip, apie to amžiaus vaikus pasikalbi“;</p> <p>„Kiekvieno tėvelio požiūris ir patirtis yra skirtinga. Kažko tai gali pasimokyti kiti iš kitų. Ar tarkim, iš klaidų, ar iš gerosios patirties“.</p>	6

Dažniausiai informantų buvo akcentuojamas tėvų pasidalijimas informacija, požiūriu ir patirtimi, kaip galima spręsti su vaikų ugdymu, elgesiu susijusius klausimus. Informantai mano, kad kiekvieno tėvo patirtis yra unikali, todėl kitiems yra labai vertinga.

Informantams bendrauti su kitais tėvais yra labai naudinga identifikuojant jų vaikų problemas: „Jeigu juntam, kad tenai grupėj daugiau problemų, daugiau vaikų tai tada tėvų kompanija susiburiam – nueinam pas auklėtoją, šnekamės“. Taigi, kaip matome iš atsakymų, taip tėvai, ieškodami problemų sprendimo, įtraukia į bendravimą ir pedagogus.



Išvados

Kokybinio tyrimo duomenų analizė leido identifikuoti tėvų dalyvavimo ikimokyklinės ugdymo įstaigos veikloje lygmenis. Tėvai dalyvauja įstaigos veikloje pakvietus pedagogams: ateina į tėvų susirinkimus ar kitus pedagogų organizuojamus renginius. Respondentai akcentavo savanorišką įsitraukimą į vaikų ugdymą, kaip galimybę padėti pedagogui, dalyvauti tėvų savivaldoje.

Identifikavus tėvų dalyvavimo ugdymo įstaigoje lygmenis išryškėjo ir tėvų pagalbos pedagogams ugdymo procese būdai: dalis tėvų norėtų būti įtraukiami pedagogo pasitelkiant bendradarbiavimo formų įvairovę bei per tėvų informavimą. Kiti tyrime dalyvavusieji tėvai akcentavo, kad į vaikų ugdymą ikimokyklinėje įstaigoje įsitraukia patys teikdami materialinę pagalbą bei pasiūlydami pedagogams naujas ugdymo galimybes.

Tyrimas atskleidė, kokios yra tėvų įsitraukimo į ikimokyklinės ugdymo įstaigos veiklą priežastys. Maža dalis dalyvavusiųjų tyrime akcentavo norą padėti pedagogui ir galimybę daryti įtaką ugdymo įstaigai. Tačiau didžioji dalis respondentų labiausiai akcentavo domėjimąsi vaiko psichologine savijauta ugdymo įstaigoje, domėjimąsi vaiko pasiekimais bei ugdymo kokybe.

Respondentai atskleidė, kad tarpusavyje jie bendrauja pasitelkdami informacines komunikacines priemones arba dalijasi aktualia informacija ir ieško iškilusių problemų sprendimo būdų bendraudami tiesiogiai. Paaiškėjo, kad viso tėvų tarpusavio bendravimo prasmė – konstruktyvus bendravimas. Tėvai dalijasi tarpusavyje vaikų ugdymo problemomis ir jų sprendimo galimybėmis, bei informacija, požiūriais ir patirtimi.

Literatūra

- Bagdonas, A., Jucevičienė, P. (2002). Švietimo subjektų interesai, jų laukai bei jiems įtaką darantys veiksniai [Interests of educational entities, their fields and factors influencing them]. *Socialiniai mokslai*, 1 (33), 54–61.
- Berger, P. L., Luckmann, Th. (1999). *Socialinis tikrovės konstravimas. Žinojimo sociologijos traktatas* [The social construction of reality. A treatise in the sociology of knowledge]. Vilnius: Pradai.
- Bitinas, B., Rupšienė, L., Žydžiūnaitė, V. (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija* [Qualitative research methodology]. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
- Baum, A. C., & Swick, K. J. (2008). Dispositions toward families and family involvement: Supporting preservice teacher development. *Early Childhood Education Journal*, 35, 579–584.
- Burvytė, S. (2013). Šeimos ir ikimokyklinių ugdymo institucijų bendradarbiavimas: pozityvios tėvystės skatinimo aspektas [Co-operation between families and pre-school education institutions: A positive aspect of promoting parental care]. *Socialinis ugdymas*, 3 (35), 122–136.
- Creswell, J., W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks (Calif.): Sage Publications.
- Dor, A. (2012). Parents' involvement in school: Attitudes of teachers and school counselors. *US-China Education Review*, B 11, 921–935.
- Epstein, J. L. (2001). *Effects on parents of teacher practices of parent involvement*. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED237500.pdf>.
- Epstein, J. L. (2008). Improving family and community involvement in secondary schools. *The Education Digest*, 73 (6), 9–12.
- Gray, J. (2001). *Vaikai kilę iš dangaus* [The children are from heaven]. Vilnius: Alma littera.

- Hornby, G., Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 63 (1), 37–52.
- Iruonagbe, T. Ch., Chiazor, I. A., Foluke, A. (2013). Revisiting family values: A pathway towards societal stability. Retrieved from <http://covenantuniversity.edu.ng/Profiles/Iruonagbe-Charles/Revisiting-Family-Values-A-Pathway-towards-Societal-Stability>.
- Kvieskienė, G. (2005). *Pozityvioji socializacija* [Positive socialization]. Vilnius: VPU leidykla.
- Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas* (2011). [žiūrėta 2017-10-27]. Prieiga per internetą <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.395105>
- Maslow, A. (2006). *Motyvacija ir asmenybė* [Motivation and personality]. Vilnius: Apostrofa.
- Pomerantz, E. M., Moorman, E. M. (2007). The how, whom, and why of parent's involvement in children's academic lives: More is not always better. *Review of Educational Research*, 77 (3), 373-410.
- Rogers, C. (1983). *Freedom to learn for 80 š.* Columbus-Toronto-London-Sydney. H. M.
- Ruškus, J., Žvirdauskas, D. (2010). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paskirčių hierarchija Lietuvoje [The hierarchy of pre-primary and pre-primary education in Lithuania]. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 24, 54–68.
- Siegler, R., DeLoache, J., & Eisenberg, N. (2011). *How children develop*. (3rd ed.). New York: Worth Publishers.
- Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas. OECD PISA 2015. Ataskaita. [žiūrėta 2017-10-28]. Prieiga per internetą http://nec.lt/failai/6566_OECD_PISA2015_Ataskaita.pdf.
- Tėvų į(si)traukimas į mokinių ugdymą (2012).). Švietimo problemos analizė. 8 (72). [žiūrėta 2017-10-28]. Prieiga per internetą http://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/Tevu_itraukimas_i_mokiniu_ugdyma.pdf.
- Valentinus, A., Čiuladienė, G. (2013). Tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą, mokymosi pasiekimų ir mokytojo darbo vertinimo sąsajos [Correlation of parental involvement in their children education with children achievement and teacher's work evaluation]. *Socialinis darbas / Social Work*, 12 (2), 308–3018.
- Valstybinė švietimo strategija* (2013-2022). [žiūrėta 2017-10-28]. Prieiga per internetą http://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Valstybine-svietimo-strategija-2013-2020_svietstrat.pdf.
- Quality Matters in Early Childhood Education and Care: United Kingdom (England), 2012. [žiūrėta 2016-09-05]. Prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/education/school/50165861.pdf>.
- Warren, M. R., Hong, S., Rubin, C. L., Sychitkokhong, P. (2010). Beyond the bake sale: A community based relational approach to parent engagement in schools. *Teachers College Record*, 111 (9), 2209–2254.
- Žydžiūnaitė, V., Sabaliauskas, S. (2017). *Kokybiniai tyrimai. Principai ir metodai* [Qualitative research. Principles and methods]. Vilnius: Vaga.

Summary

PARENTS INVOLVEMENT IN THE PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION ACTIVITIES: PARENTS OPINION

Skaistė Kovienė

Šiauliai University, Lithuania

The involvement of parents in the activities of pre-school educational institutions positively affects children's learning achievements, mental health, social relations with others, and helps teachers to solve educational problems more effectively. The purpose of this



study is to reveal the possibilities of parental involvement in a pre-school educational institution. The study examines the causes of parental involvement in the educational institution, the reasons for the involvement of parents in the pre-school educational institution, and the ways of parents' assistance to educators in the process of education. Parental communication between forms and parental cooperation has been revealed. Standardised interview was applied for the research (for gathering empiric research data) and content analysis (empiric data analysis). Parents of the children attending pre-school education establishments participated in the research. The obtained results allowed making concrete conclusions about the possibilities of parental involvement in pre-school educational institutions.

Keywords: parent involvement, teachers' and parents' cooperation, parent cooperation, pre-school educational institution.

Received 31 October 2017; accepted 20 November 2017



Skaistė Kovienė

PhD Student, Department of Education, Siauliai University, P. Visinskio Street 25, LT-76351 Siauliai, Lithuania.

E-mail: skaistekove@gmail.com